

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА:

ЕМОЦІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК ЧИННИК ПСИХОЛОГІЧНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ ПРЕДСТАВНИКІВ СОЦІОНОМІЧНИХ ПРОФЕСІЙ

Виконала:

Клепікова Жанна

Михайлівна

Науковий керівник

доктор психологічних наук,

професор

Матохнюк

Людмила Олександрівна

Актуальність зумовлена динамічним розвитком сучасного суспільства та зміною його запитів на ринку праці. Існуючі тенденції вимагають від фахівця соціономічного фаху не лише великого обсягу професійних знань, а й низки якостей зрілої, психологічно благополучної особистості.

Теоретична база дослідження ґрунтувалася на матеріалах Л.О. Матохнюк, Е.Л. Носенко, І.Ф. Аршава, Н.В. Коврига, К. Г. Параскевова, І.М. Андрєєва, О.П. Саннікова, В.В. Зарицька, О.А. Орищенко, Т.Р. Браніцька, Е. Трондайк, Дж.Гілфорд, Х. Гарднер, Х. Вайсбах, У. Дакс, Р. Бар-Он, Д. Канеман, П. Саловей, Дж. Майєр, Д. Гоулман

Об'єкт: емоційна компетентність

Предмет: особливості емоційної компетентності та психологічного благополуччя у представників соціономічного фаху

Мета дослідження: визначити особливості емоційної компетентності та її впливу на психологічне благополуччя у представників соціономічних професій.

Завдання:

- здійснити теоретичний аналіз феномену емоційна компетентність, розвитку емоційного інтелекту як чинника психологічного благополуччя у представників соціономічних професій;
- визначити особливості вираженості емоційної компетентності у представників соціономічних професій;
- виявити зв'язки емоційної компетентності з особливостями різних аспектів психологічного благополуччя
- розробити і апробувати тренінгову програму розвитку емоційної компетентності представників соціономічних професій.

Методи дослідження:

1) **теоретичні**: теоретико-методологічний аналіз наукової літератури з проблематики емоційної компетентності як складової емоційного інтелекту та різних аспектів психологічного благополуччя

2) **емпіричні**: анкетування,
опитувальник “Емоційний інтелект” Емін (Д. Люсін);
опитувальник Н. Холла на виявлення загального рівня EI;
опитувальник «Шкала психологічного благополуччя» К. Ріфф;
Методика «Шкала самоповаги» М.Розенберга;
Методика «Самооцінка психічних станів» (за Г.Айзенком);

3) **методи статистичної обробки даних**:
частотний аналіз; кореляційний аналіз (коефіцієнт кореляції Пірсона).

Емпірична база дослідження: дослідження проведено на базі ПП Інтеркосметикс м. Вінниця. Вибірку склали 60 жінок віком від 20 до 45 років, які працюють в сфері торгівлі та обслуговування.

Структура EI

КОГНІТИВНИЙ КОМПОНЕНТ

(емоційна компетентність),

ЕМОЦІЙНО-ВОЛЬОВИЙ

(управління емоціями),

ПОВЕДІНКОВИЙ

(контроль зовнішніх проявів)

Психологічне благополуччя -

суб'єктивне позитивне переживання задоволеності власним життям.

Це переважання позитивних почуттів до власної особистості, самоприйняття, цілісність та відкритість до навколишнього світу, здатність будувати довірливі стосунки, це автономність, самостійність та адаптивність, усвідомлення своєї життєвої цілі та самореалізація.

Структура Емоційної Компетентності

Рефлексія

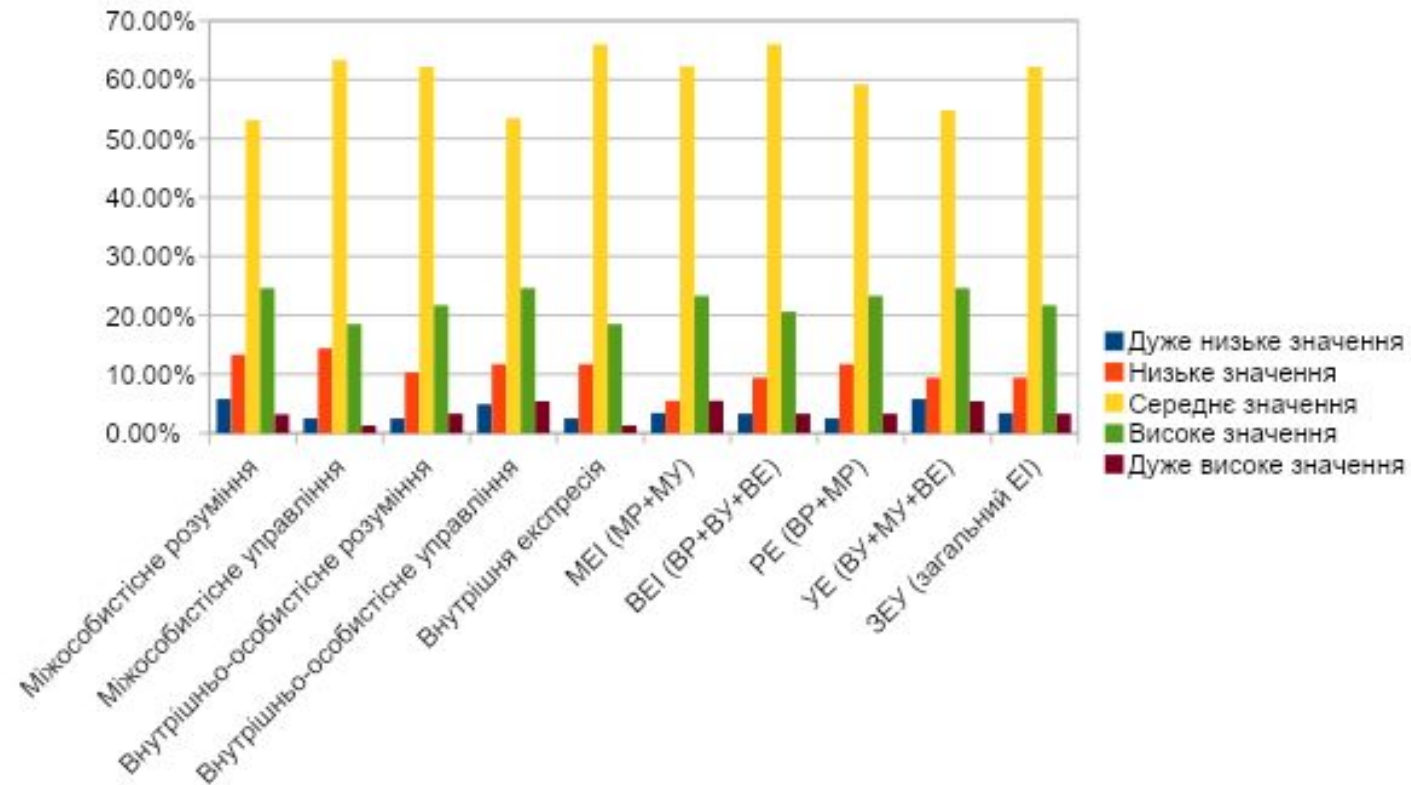
Розуміння фізіології генерування емоцій

Розуміння та вербалізація базових та складних емоцій

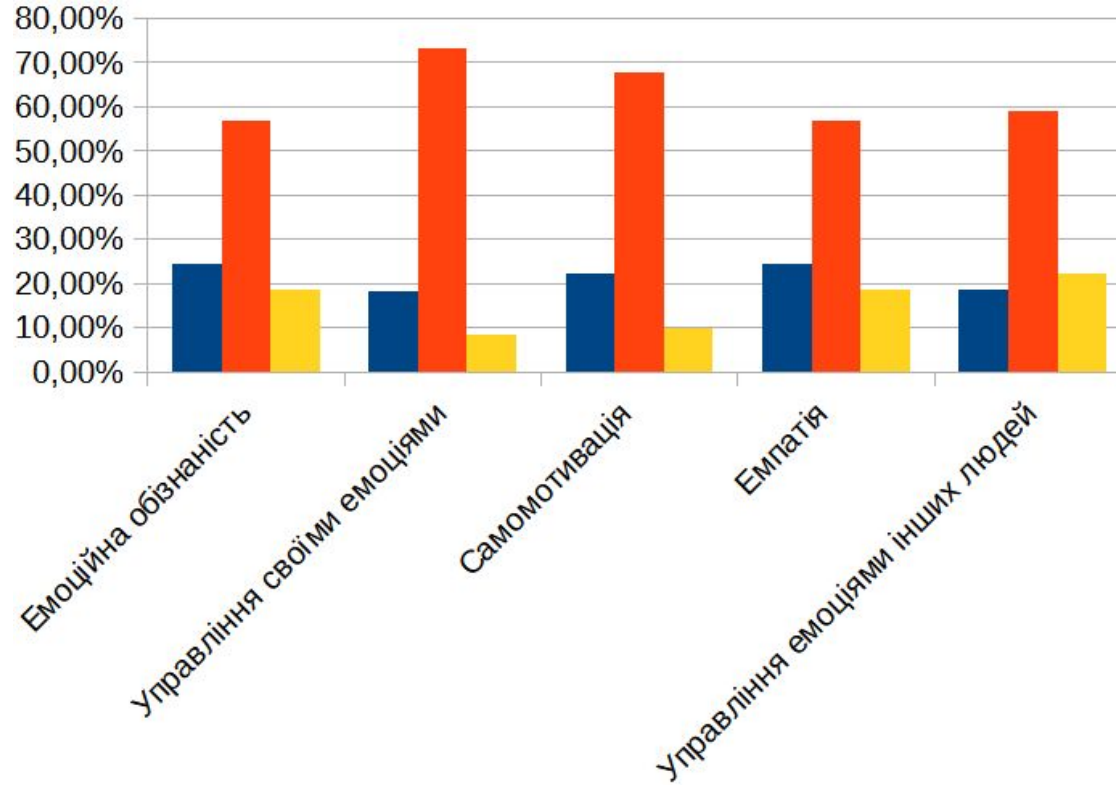
Усвідомлення людських базових потреб, задоволення чи незадоволення яких стає причиною виникнення емоційної реакції

Уміння свідомо керувати емоційними переживаннями на когнітивному рівні, впливаючи на власне очікування або інтерпретацію події

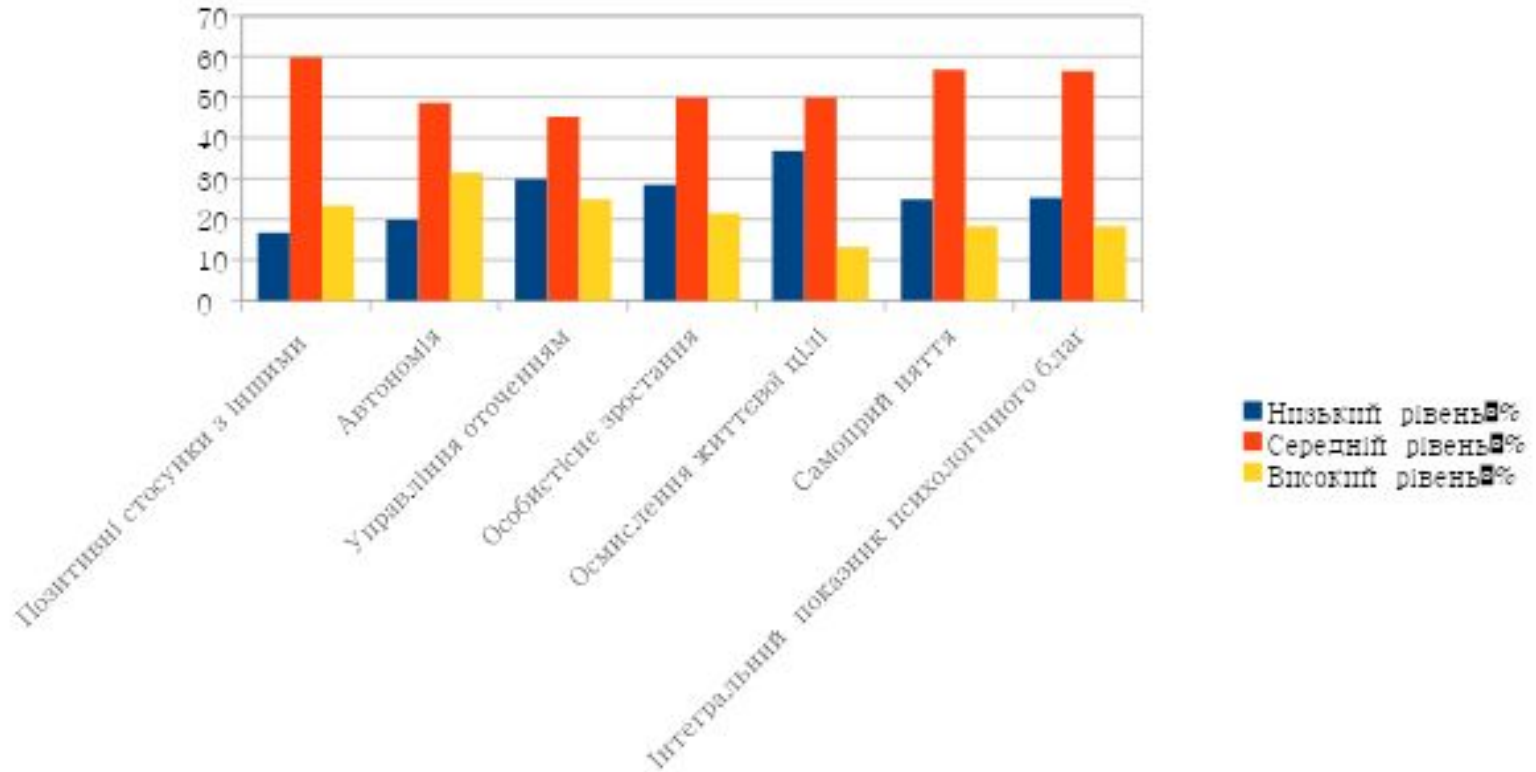
Групові показники вираження компонентів емоційного інтелекту за методикою Д. Люсіна

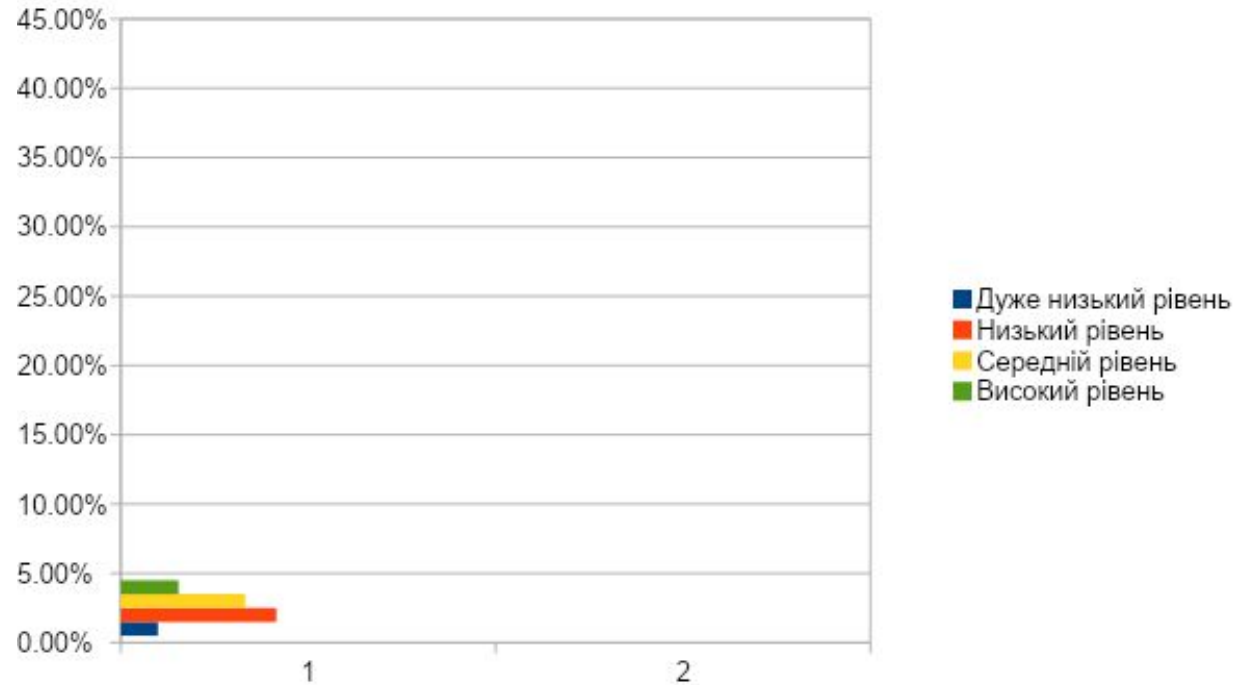
Групові показники вираження компонентів Емоційного інтелекту за тестом Н. Холла

Результати дослідження вираженості показників психологічного благополуччя у жінок, представників соціономічного фаху за методикою К. Ріфф

Результати дослідження сформованості самоповаги у жінок, представників соціономічного фаху за методикою М. Розенберга

Результати кореляційного аналізу між показниками емоційної компетентності (шкали за методикою Д. Люсіна і Н. Холла), аспектами психологічного благополуччя за методикою К. Ріфф і рівнем самоповаги М. Розенберга у жінок, представників соціономіного фаху

Шкали EQ - ЕК	Позитивні Стосунки з іншими	Автономія	Управління оточенням	Особистісне зростання	Осмислення життєвої цілі	Самоприйняття	Самоповага
Внутрішнє Розуміння	,416**	,338**	,532**	,233**	,501**	,481**	,510**
Міжособистісне Розуміння	,634**	,470**	,651**	,347**	,682**	,565**	,522**
Емоційне грозуміння	,511**	,421**	,511**	,430**	,425**	,388**	,453**
Емоційна обізнанність	,595**	,441**	,647**	,316*	,646**	,572**	,566**

** значущі кореляції на рівні $p < 0,01$); * значущі кореляції на рівні $p < 0,05$

Результати кореляційного аналізу між показниками емоційної компетентності (шкали за методикою Д. Люсіна та Н. Холла) та рівнем самооцінки психічних станів за методикою Г. Айзенка у жінок, представників соціономіного фаху

Шкали	Тривожність	Фрустрація	Агресивність	Ригідність
EQ - ЕК				
Міжособистісне Розуміння	-,427**	-,453**	-,320*	-,397**
Внутрішньоособ истіне Розуміння	-,490**	-,615**	-,509**	-,584**
Емоційне Розуміння	-,360**	-,436**	-,379**	-,441**
Емоційна обізнанність	-,411**	-,479**	-,434**	-,488**

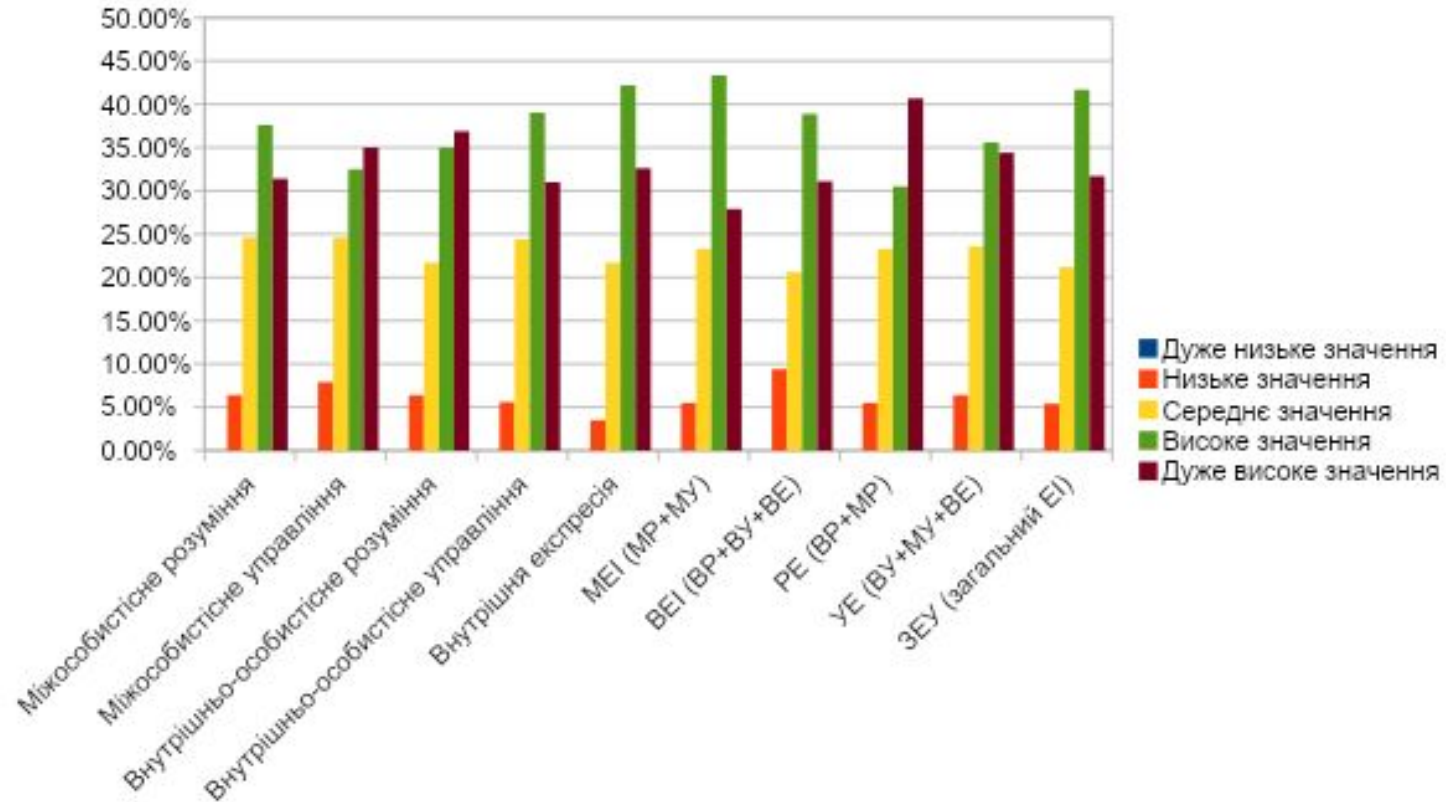
Семинар-тренінг **“Розуміння емоцій”** три змістових блоки :

1. Розуміння простих та складних емоційних проявів (прості емоції, складні, афекти, емоції, почуття, стани, емоційні тони), фізіологічна природа емоцій та механізм генерування
 2. Базові потреби та емоційні реакції як маркер задоволення/незадоволення потреб. Формування вміння визначати причину генерування емоцій, навчитись впливати на їх інтенсивність, змінювати інтерпретацію подій, замінювати деструктивний емоційний досвід на позитивний.
- “Математичне рівняння емоцій” та його складові.
3. Практичне відпрацювання емоційного саморегулювання.

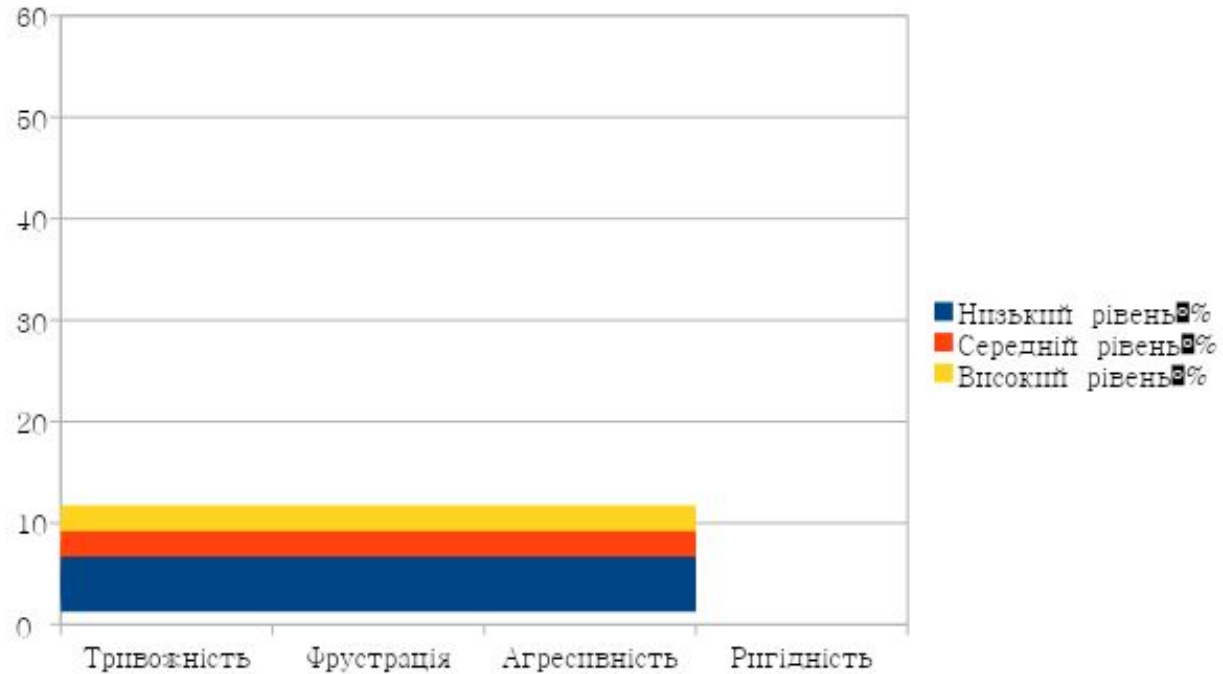
Для реалізації завдань тренінгової програми, використано такі основні техніки та методи взаємодії:

міні-лекції, інтерактивні презентації, обговорення, дискусії, робота в парах та групова взаємодія, ігрові технології, тілесно-орієнтована взаємодія, метод незавершених речень, написання листів і “щоденників емоцій”, арт-терапевтичні практики.

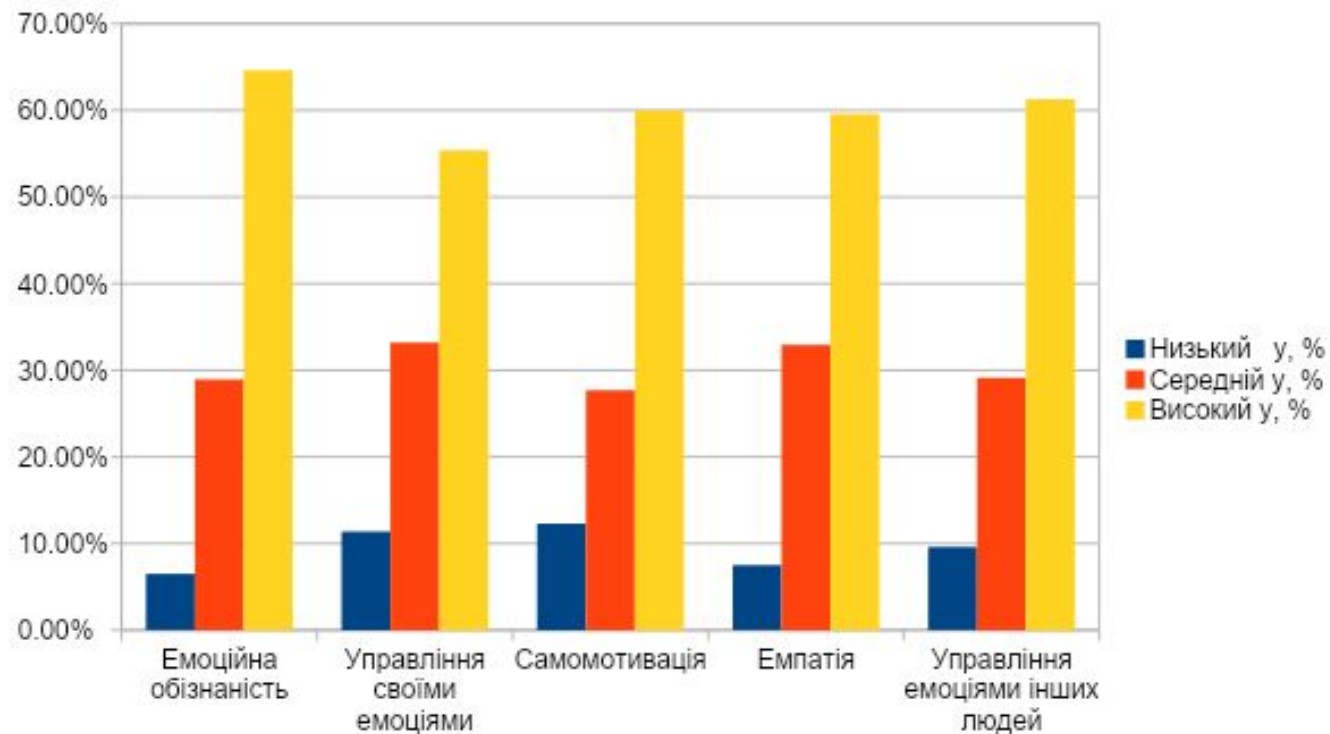
Діаграма результатів дослідження емоційного інтелекту Д. Люсіна в експериментальній групі після проведення тренінгу

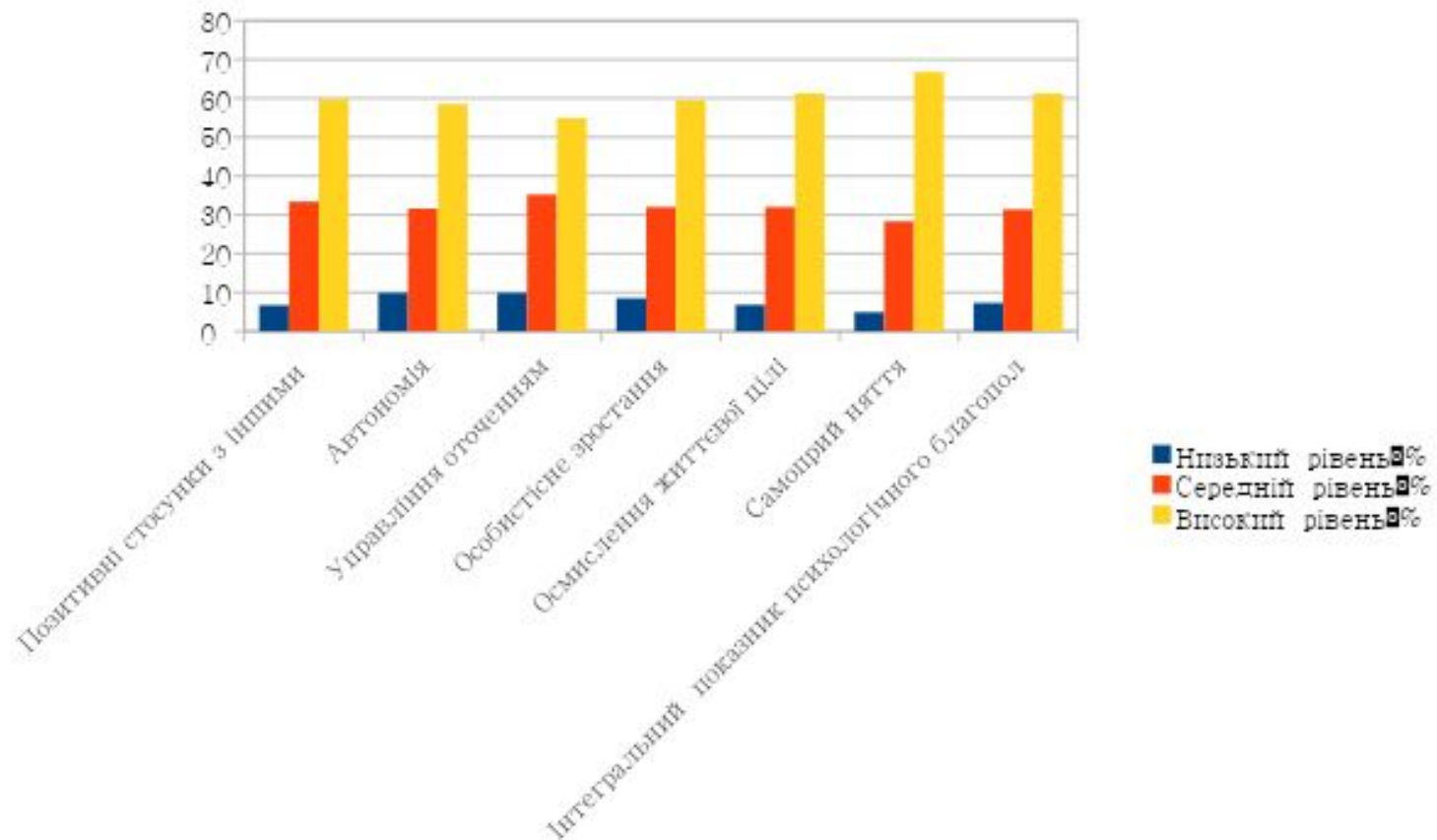
Результати дослідження рівнів самооцінки психічних станів у жінок, представників соціономічного фаху за методикою Г. Айзенка

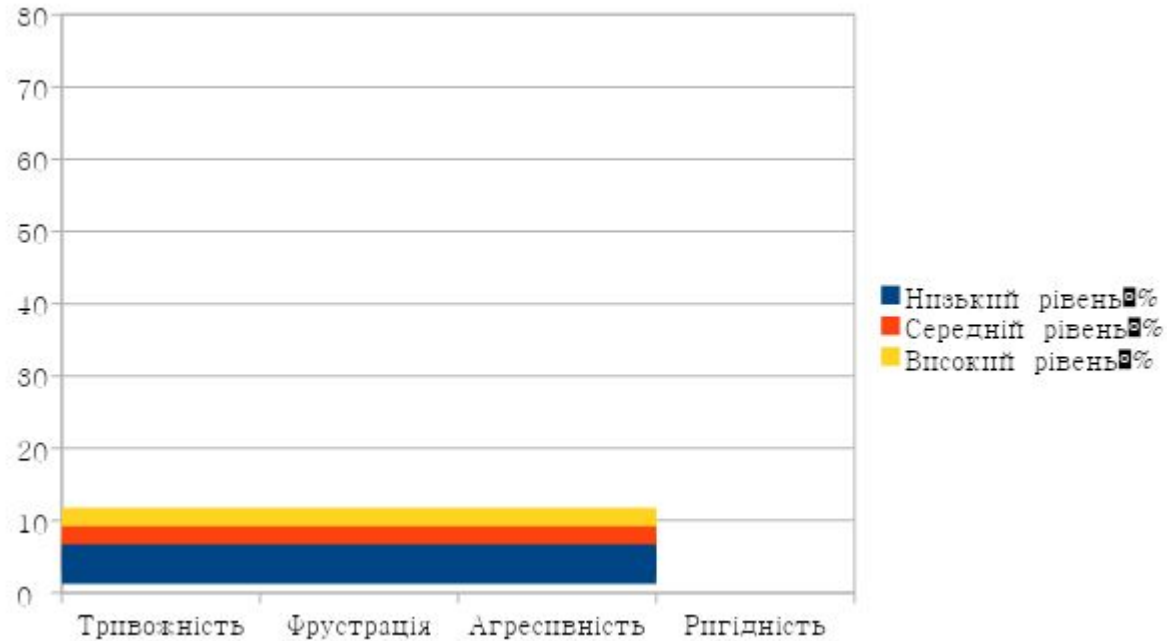
Діаграма результатів дослідження емоційного інтелекту Н. Холла в експериментальній групі після проведення тренінгу

Результати дослідження вираженості психологічного благополуччя за методикою К. Ріфф в експериментальній групі після проходження тренінгової програми

Результати дослідження рівнів самооцінки психічних станів за методикою Г. Айзенка в експериментальній групі після проходження тренінгової програми

Практична значущість

роботи полягає у розробці та апробації комплексної програми для розвитку емоційної компетентності представників соціономічних професій.

Результати дослідження можуть бути використані у вищій школі в процесі підготовки майбутніх соціальних педагогів, соціальних працівників, психологів та інших спеціальностей, які стосуються сфери взаємодії людина-людина, а також в тренінгових центрах та на підприємствах для покращення комунікативних навиків у працівників.